ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2020/HC-A/56
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް: މުޙައްމަދު އަޒްހަމް ސަޢީދު / ނެޓްވޯގެ، ގދ. ގައްދޫ (ދ.ރ. އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A149425)
-
- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚު: 26 ޛުލްޤަޢިދާ 1441 / 20 ޖުލައި 2020
- ނިޔާކުރި ތާރީޚު: 05 ޞަފަރު 1442 / 22 ސެޕްޓެމްބަރު 2020

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޒީދު
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބް ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:
- ނަންބަރު: 145-J/MA/2020/302
- ނިންމި ކޯޓު: ޖުވެނައިލްކޯޓު
- ޤާޟީ: ނާޒް އަޙުމަދު
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 06 ޖުލައި 2020
- ނިޔާކުރި ތާރީޚު: 06 ޖުލައި 2020

ފަރިޔާދުގެ ދެކޮޅުން ވަކީލުގެ ދަޢުވާ: މި ދައުރުގައި ފަރިޔާދުގެ ސާބިތުކުރި ދެކޮޅުން ޖަވާބުދާރީ އާއި، ފަރިޔާދުގެ ދެކޮޅުން ސާބިތު ކުރެވިފައިނުވާކަމެވެ.

ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/302 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އަސާސަކާ ނުލައިކަމަށް ބުނެ، އެކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވައިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުގެ ދަޢުވާ ފަރާތަކީ ނުކުތާގެ/ ދަރިވަރާއި މުރާޖަޢާ އަޑުއަހާ ނިމިފައެވެ.

2. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/302 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު އެކޯޓު އަމުރަކީ ނުކުތާގެ/ ދަރިވަރާއި މުރާޖަޢާ އަޑުއަހާ ސަލާމަތުގެ މައްސަލަ ބަލަހައްޓާ ކުރުމަށް ޓަކައި މަސްއޫލިއްޔަތު ފޯރުކޮށްދޭ ބަންދުކުރުން/ ގެންގުޅުން/ ޖަރީމާކުރުމުގެ މައްސަލައިގައި ގެރިގެން ސަރުކާރުކުރުމުގައި އެނގި ބަންދުކުރުން ތަޙުޤީޤު އަމުރުކުރުން ނެރުއްވި ކޯޓު އަމުރެކެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް

3. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/302 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ބިންގަލަކާ ނުލައިކަމަށް ބުނެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެއަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރައްވަމުން، 03 (ތިނެއް) ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް އަންނަނިވިގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައެވެ.

3.1- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/302 ކޯޓު އަމުރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާއި، އެޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

3.2- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/302 ކޯޓު އަމުރަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 63 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމަކާނުލާ ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރަކަށްވުމުންކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

3.3- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި "މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އެއަށްވުރެ ދަށު ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލަށް ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރަކަށްވުމުންކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

4- ގދ. ގައްދޫ، [illegible]، މުޙައްމަދު އަޒްހަމް ސަޢީދު 21 ޖަނަވަރީ 2020 ވަނަ ދުވަހުގެ ވަގުތެއްގައި މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން، އެތަކެތި ގެންގުޅުން، އެތަކެތި ޖަމާކުރުމުގެ ތުހުމަތުކުރެވިގެން ފުލުހުން މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ޖިނާ [illegible] [illegible] މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރިވެދާނެކަމަށް [illegible] 21 ޖަނަވަރީ 2020 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން 06 ފެބްރުއަރީ 2020 ދުވަހަށް 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށް ކަސްޓަޑީއަށް [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/192 ކޯޓު އަމުރުން އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.[1] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/302 އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެއަމުރަކީ، ބަންދުކުރަ އަމުރުގެ މުއްދަތު ހަމަވާން ކައިރިވެފައިވަނިކޮށް 06 ފެބްރުއަރީ 2020 އިން ފެށިގެން 15 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުކުރުމުގެ ނުވަތަ ހައްޔަރުކޮށްފައި ބަހައްޓާ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ނަންބަރު 145-J/MF/2020/308 "ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އިން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، މުޙައްމަދު އަޒްހަމް ސަޢީދުގެ ހަރަކާތްތަކުން [illegible] [illegible] މަސްތުވާތަކެތީގެ [illegible] މުޙައްމަދު އަޒްހަމް ސަޢީދު ބޭނުންކުރަން ގެންގުޅުން [illegible] ކަމަށާއި، އެތަކެތީގެ [illegible] [illegible] ނުފެނުނުކަމާއި، އިތުރަށް [illegible] ތަކެތި އިތުރު [illegible] [illegible] [illegible] ވާހަކައާއި، ތަޙުޤީޤުގައި [illegible] [illegible] މުއްދަތު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[1] 145-J/MA/2020/192 ކޯޓު އަމުރު (22 ޖަނަވަރީ 2020)

މުޙައްމަދު އަޙްމަދް ސަޢީދު [illegible] ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރަން ކުރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible] އަމުރެއްކަން އެއަމުރަށް [illegible] [illegible] [illegible].

5- ކުރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/302 ކޯޓު އަމުރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، އެޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، މި ނުކުތާގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މުޙައްމަދު އަޙްމަދް ސަޢީދު 21 ޖަނަވަރީ 2020 ވަނަ ދުވަހުގެ ވަގުތެއްގައި މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށް، އެތަކެތި ގެންގުޅެ، އެތަކެތި [illegible] [illegible] މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު: 145-J/MF/2020/308 "ބަންދު [illegible] [illegible] އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އިން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި މުޙައްމަދު އަޙްމަދް ސަޢީދު 06 ފެބްރުއަރީ 2020 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން 15 ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް ބަންދުކޮށްފައި ނުވަތަ [illegible] [illegible] އެދިފައިވަނިކޮށް، މުޙައްމަދު އަޙްމަދް ސަޢީދު ބަންދުން ދޫކޮށްލަން ކުރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްލާފައިވެއެވެ.

5.1- މި ނުކުތާގައި ޤާނޫނު އަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާ އަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި ވާއިރު، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު 145-J/MF/2020/308 "ބަންދު [illegible] [illegible] އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އިން މުޙައްމަދު އަޙްމަދް ސަޢީދު [illegible] [illegible] މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތައި

ދައްޓާލިކަމަށް ޖެހުމުގައި ކަން އެ ކޯޓުން އެނގެން އޮތްއިރު، ބޭނުންވާ ސަބަބަކީ އެ ސަރަހައްދުގެ ވައްކަން ބިނާކޮށް ކަންތުގައި ޝަރުޢީގޮތުން ސަލާމަތްކަން ޤާނޫނު ސަސްޕެންޝަންގެ 49 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެން އޮތެވެ.

5.2 މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސައީދު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އެދުނުކަމަށް ސަބަބަށް ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، "ޖިނާގެ ތަރިގަނޑުން ފުރުސަތުވާން ބާރު މަސްއޫލިއްޔަތަކީ ޖިނާ ބޭނުންކުރަން ގެންގުޅެން އެއްބަސްކަމާއި، އެބަހުގެ ބަދަލުން ޖަރީމާ ދިނުމަށް ނުހެދުމެއް، އިތުރުން ބަލައި ފުރުސަތު ބަލަހައްޓާ އިތުރު ހަމަޖެހޭ އަދި ބަލަހައްޓާ ތަފާތުއައި، ބަދުނާމު އެކަށީގެންވާ މުއްދަތު ނުދެވޭ ބަލައިގަތުމަކީ" ކަން އެ އެދުނުން އެނގެން އޮތެވެ. މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސައީދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވަނީ، މަސްއޫލިއްޔަތު ޤާނޫނާ ގުޅުންހުރި އަދި އެހެނިހެން ޖިނާއީ ކުށެއްކަމުގެ ކުރިމަތިލާ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MF/2020/308 "ބަންދުމުއްދަތު ދިގުކޮށް ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އިން އެނގެން އޮންނައިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި މަސްއޫލިއްޔަތު ޖިނާއީ ކުށުގެ ކަރުދާހު ޖިނާއީ ތުހުމަތު ގޮތުގައި ބަލާނީ ކުށެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ހުރިކަމުން އެނގެން އޮންނައިރު، އަދި މަސްއޫލިއްޔަތު ޖިނާއީ ކުށެއް ކަމުގެ މުޅި ތަފްޞީލަކަށް ނިސްބަތްކޮށް ތުހުމަތު ކުރުމުގެ އަމަލުތަކުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/33 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަތީ، މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސައީދު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރު ކުރުމުގައި ބާރުވެރިޔާ ކަމަށްވުން ޤާނޫނީގޮތުން ބަލައިގަނެވޭކަން އެނގެން އޮތެވެ.

5.3 ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ ޖިނާ ބަންދުކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގަބޫލުކުރަން ހުށަހަޅާ ނުކުމެކުރެވޭ ކަމަށްވާނަމަ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ ޖިނާ އެ ކުށް ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖިނާކަމަށް އެކަށީގެންވާ ހެކި ހުށަހެޅިނަމަ، މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (4) ވަނަ ނަންބަރާއި ހިމެނޭ ހެކި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް އޮތްނަމަ އެއާ ސާބިތުވާ ނިމުމުން

ބަންދުކުރަން ފަނޑިޔާރު އަމުރުކުރަން ވާނެކަމަށެވެ. އޭނާގެ މައްޗަށް އެ މައްސަލައިގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖިންވަރަން އެކަށީގެންވާ ހެކި އެވަގުތު ނެތްކަމުގައިވިޔަސް މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް [illegible] އޭނާގެ މައްޗަށް އެ މައްސަލާގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ކޮންމެވެސް ޖިންސެއްގެ ހެކި ހުރެއްޖެނަމަ 59 ވަނަމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ފަނޑިޔާރު [illegible]، 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުނުވާނެ ގޮތުގެމަތިން އޭނާ ބަންދުގައި [illegible] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން އެނގެން އޮވެއެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަމާއްދާގައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

> "ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު [illegible]
>
> (ހ) [illegible]
>
> (ށ) [illegible]
>
> (ނ) އޭނާގެ ކުށުގެ ދަރަޖަ؛
>
> (ރ) ކޯޓަށް [illegible]"

5-4 މި [illegible] ހިނގުމުގެ ކުރިން މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސަޢީދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވުނު [illegible] މައްސަލައެއްގެ [illegible] ކުރިމަތިކޮށް ހިނގަމުންދާކަމަށް [illegible]. [illegible] މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސަޢީދުގެ [illegible]. [illegible] މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސަޢީދު [illegible] މައްސަލައިގައި [illegible] މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސަޢީދުގެ މައްޗަށް [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible]

ބެލުމުން،[2] އެނގެން އޮތެވެ. މުޙައްމަދު އަޝްރަފް ސަޢީދަކީ ކުށުގެ ރެކޯޑް [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި ކޯޓުގައި މުޙައްމަދު އަޝްރަފް ސަޢީދުގެ ކުށުގެ ރެކޯޑް އޮތްކަން ފާހަގަކޮށްލަމެވެ. ނަމަވެސް މި މައްސަލާގައި މުޙައްމަދު އަޝްރަފް ސަޢީދުގެ [illegible] ކުރިމިނަލް [illegible] [illegible] [illegible] 59 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ކުށުގެ ރެކޯޑަށް [illegible] އެނގެންނެތްކަމަށެވެ.

5.5 މުޙައްމަދު އަޝްރަފް ސަޢީދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު ކުށަކީ ޖިނާއީ [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) އިން [illegible] [illegible]، އަދި އެފަދަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޢުތިރާފުވެއްޖެ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ބޭނުން [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން [illegible] ދަށުން ނުވަތަ ސަބަބުތަކުން [illegible] އިޢުތިރާފު [illegible] [illegible] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ [illegible] ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް [illegible] [illegible] [illegible] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ [illegible] އެނގެން އޮތެވެ. މި މައްސަލާގައި މުޙައްމަދު އަޝްރަފް ސަޢީދު ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދިފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބުތަކުގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެން އޮތެވެ.

-6 ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/302 ކޯޓު އަމުރަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 63 ވަނަ މާއްދާއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[2] - މުޙައްމަދު އަޝްރަފް ސަޢީދުގެ ކުށުގެ ރެކޯޑް

ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މަސްތުވާތަކެތި [illegible] ކުށަކީ [illegible] ދަށުން [illegible] [illegible] ބާވަތުގެ ކުށެއްގެ ގޮތުގައި އެ ޤާނޫނުގެ 63 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible]، [illegible] ދަށުން [illegible] [illegible] ބާވަތުގެ ކުށެއްގެ [illegible] [illegible]، އެ ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހަމައެކަނި ކޯޓުން ކުރެވޭނީ [illegible] ދަށުން ބަންދުން [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުމަކީ އެ ޤާނޫނުގެ 63 ވަނަ މާއްދާގެ މަޤްޞަދު [illegible] [illegible] [illegible]. މި މައްސަލައިގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] ބަންދުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޫނެވެ. ނަމަވެސް 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުތުތަކާއެކު ދޫކޮށްލުމަށެވެ.

1. މާލެ ސިޓީ އިން ބޭރަށް ދާނަމަ ޕްރޮބޭޝަން ސަރވިސްގެ ހުއްދަ ލިބިގެން މެނުވީ ނުދިއުން؛
2. ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤަށް އެއްބާރުލުން ދިނުން؛
3. ރޭގަނޑު 12:00 އިން ހެނދުނު 06:00 އަށް ދިރިއުޅޭ ގެއިން ބޭރަށް ނުނިކުތުން.

[illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] 66 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ނަމަވެސް [illegible] [illegible] 63 ވަނަ މާއްދާގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މަސްތުވާތަކެތި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 63 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ޝަރުޠުތަކަކާއެކު ކަން އެނގެއެވެ. ނަމަވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހިމެނީ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް ފެންނަން ނެތް ޙާލަތުގައިކަން 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ނައްޞުން އެނގެން އޮތުމެވެ. މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސައީދު [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބެއް [illegible] އެއްޗެކެވެ. އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސައީދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

7- މި މައްސަލާގައި މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސައީދުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު، މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސައީދުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސައީދުގެ އަތުން [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސައީދު [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސައީދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 10.7014 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 0.4598 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސައީދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 15 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 0.299 [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސައީދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސައީދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސައީދުގެ [illegible] [illegible]. [illegible]

ފުރުން މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި މުޙައްމަދު އަޖުމަލް ސަޢީދު އާ ދެމެދުވާ އެކަށީގެންވާ ވަރަށް ގާތްގުޅުމަކާއި، މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރު ޤާނޫނުގައި ބުނާ ޙަޟާނާ ހިންގެނިޔަސް މުޙައްމަދު އަޖުމަލް ސަޢީދު އަތުގައި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކީ ހުރިކަމަށް ބެލޭކަމަށް ދައްކަމުން ބުނެފައިވެއެވެ. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MF/2020/308 "ބަލަދުވެރިކަމާ ގުޅޭ ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ފޯމު" ގައި މުޙައްމަދު އަޖުމަލް ސަޢީދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކަކީ ބޭނުންކުރާ ގެންގުޅެ އަދި އެހެނި ޚިދުމަތްތަކުގެ ކަންކަން އާ ގުޅުން އެނގޭނެއުސޫލެއް، އެ ތުހުމަތުތަކާ މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ މައްޗަށް ކުރުވައިދިނުމާއި، އެއްޗެހި ހަރަކާތްތެރިވުމާއި، ދިރިއުޅުއްވާ ބެލުމާ ހާލަތުން ފުރިހަމަ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، އަޕީލަންޓުގެ ބަދަލުކުރުމާއި، އެކު މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ކަމުގައިވާ ކަންބޮޑުވުން ތަފާތުކޮށްދެވޭތީ، އަދި އަޕީލަންޓު ފުރުން އެހެނިހެން ވަކިކަމުގެ ޒިންމާތަކެއް ގައިން، މުޙައްމަދު އަޖުމަލް ސަޢީދުގެ ކުރިއަށްގެންދިޔުމާއި، ދިރިއުޅުއްވުމުގެ ބަލަހައްޓާ ކަންކަމަށް ފުރުން، މުޙައްމަދު އަޖުމަލް ސަޢީދުގެ ކުރިއަށްގެންދިޔުމާއި، ދިރިއުޅުއްވާ ހަރަކާތްތެރިވުމާއި، މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ 26 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ބަދަލުތަކަށް ބަލަހައްޓާ ކަމުގައިވާތީ، އެ ޢާއިލާގެ ވަކިވުމަށްފަހު މުޙައްމަދު އަޖުމަލް ސަޢީދުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ގުޅޭ ކަމުގެ ކަމުގެ ހަމަ ކުރިމަތިވާ ކަމުގައި ވާކަމުގައި، މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ގުޅޭ ކަމުގެ ތުހުމަތުތަކާ ބޭނުންކުރާ ގެންގުޅުމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.

8- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި "މަތީ ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އަމަލުކުރަން ދަށު ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާން" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ހުކުމް ނުކުތާއަށް ރިޢާޔަތްކުރުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/33 ގަޟިއްޔާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/134 ގަޟިއްޔާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/410 ގަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ހަމަތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމުގައި ބުނެ ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަމާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، މަތީ ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އަމަލުކުރަން ދަށު ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާނެއެވެ. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/302 ކޯޓު އަމުރުން މުޙައްމަދު އަޖުމަލް ސަޢީދު ބަންދުން ދުރުކުރުމުގައި ދަރަޖައިގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމުންތަކަށް ނިންމާފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަމާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ

ގޮތުގެމަތިން ކުރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible] ބަލަން ޖެހެއެވެ. އެގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/33 ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާއިރު އެ ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ (4) ގެ (ނ) ގައި މަނާކުރެވިފައިވާ މަސްތުވާތަކެތީގެ ވިޔަފާރިއާއި އޭގެ ބޭނުންކުރުމުގެ ކުށްތަކަކީ އެ ކުށްތަކުގެ ޒާތާއި ބާވަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/134 ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] [illegible] 3.4 ގައި އެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/410 ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގައި މަސްތުވާތަކެތީގެ ވިޔަފާރީގެ ކުށަކީ [illegible] [illegible] ކުށެއްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައެވެ. އެހެންކަމުން ކުރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/302 ކޯޓު އަމުރުން މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސަޢީދު ބަންދުން [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަމާއްދާގެ

(ނ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މަތީ ކޯޓުތަކުގެ ނިންމުންތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible].

9- މި މައްސަލާގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރިމިނަލް ކޯޓުގައި [illegible] މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސަޢީދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި [illegible] ޖެނެރަލް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުއްދަތު [illegible] ކުރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/302 ކޯޓު [illegible] ދައުލަތުން [illegible] މުއްދަތު [illegible] 15

(ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށްފަހު.[3] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 ކޯޓުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ހައިކޯޓަށް މައްސަލައެއް ބަލާނީ ދަށުކޯޓުގައި ހުކުމަކާ ނިޔާކޮށްފައި ދިފާޢުތަކާ އިސްތިއުނާފުކޮށްގެން ބަލައިގަނެވެން އޮންނާނެއެވެ. އަދި އެޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާއިން ދަށު ކޯޓުތަކުން ނިންމާ މައްސަލަތައް ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމުން އަލުން ބަލައިދެއްވުމަށް ބައްލަވާފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން ދަށު ކޯޓުގައި އުފުލާފައިވާ އުޒުރާއި، ހުށަހަޅާފައިވާ ހުއްޖަތްތަކާއި [illegible] މައްޗަށް ބަލައި ދަށުކޯޓުގެ ނިންމުން ބަހައްޓަކަމަށް ކަނޑައެޅުން ނުވަތަ ބަދަލުކޮށް ކަނޑައެޅުން ނުވަތަ ބާތިލުކުރުން ހިމެނިގެންވެއެވެ. އެހެންކަމުން ޢާއްމު އުސޫލަކީ ދަށުކޯޓުގައި އޮތިއްޔާ ނުވާ [illegible] ހައިކޯޓުން [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި [illegible] ޖިނާއީ ކޯޓުގެ [illegible] މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސަޢީދު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އެދިފައިވިނަމަވެސް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސަޢީދު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދު ކުރުމަށް އެދިފައި ނުވާކަމަށްޓަކައި އަމުރާ މި [illegible] ޝަރީޢަތް ދުވަން [illegible]. މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސަޢީދުގެ މައްސަލަ [illegible] ދައުލަތުގެ ވަކީލު [illegible] ވާހަކަ ދައްކާފައިވަނީ،[4] އެ މައްސަލާގައި މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސަޢީދުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު [illegible] އެ މައްސަލަ ބަލާ ކޯޓަށް އެ މައްސަލަބަލާ ފަރާތުން އެދިފައި ނުވާތީއެވެ. އަދި މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސަޢީދު ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދި [illegible] ޖިނާއީ ކޯޓުގެ އަމުރާ [illegible] ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިދިނަމަ، އިސްތިއުނާފު [illegible] ކޯޓުން [illegible] ގެ ތެރޭގައި [illegible].

އިސްތިއުނާފު [illegible] ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން މި މައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ދެކެނީ ޖިނާއީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/302 ކޯޓު އަމުރަށް [illegible] ދެކެވުނުގޮތަށް، [illegible] މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސަޢީދުގެ މައްޗަށް [illegible] ކޯޓުގެ

---

[3] - މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސަޢީދު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ޖިނާއީ ކޯޓުން 06 ޑިސެމްބަރު 2020 ގައި ނެރުނު ޢަމުރު ނަންބަރު 145-J/MF/2020/303 "[illegible] [illegible]" ގައި [illegible] މުޙައްމަދު އަޒްހަރު ސަޢީދު 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރެވިފައެވެ.

[4] - ދައުލަތުގެ ވަކީލުން 13 ޑިސެމްބަރ 2020 ވަނަ ދުވަހުގެ، ސަބްމިޝަނުގެ ތެރޭގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުން

މައްސަލައަކީ މިހާރު ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައިވާ މައްސަލައެއްކަމުން، އެ މައްސަލާގައި މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސަލީމުގެ ބަންދާބެހޭ ގޮތެއް ނިންމަންޖެހޭނީ އެ މައްސަލަ ބަލާ ކޯޓުން އެ މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުކަމާއި، އެހެންކަމުން، މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސަލީމު ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކުރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަމުގެ އަލީގައި، ކުރިމިނަލް ކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭނޭކަމަށެވެ.

- **ހުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން ކުރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/302 ކޯޓު އަމުރުން މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސަލީމު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމި ނިންމުން ބާޠިލުކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސަލީމު ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކުރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، މި ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކުރެވިދިޔަ ކަންކަމުގެ އަލީގައި، މުޙައްމަދު އަޙްމަދު ސަލީމުގެ ބަންދާބެހޭ [illegible] ގޮތެއް ނިންމަންޖެހޭނޭކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މަޖިލީހުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.